

МОДЕЛЬ ІДЕАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ ПЛАТОНА

Актуальність теми: Однією з цілей Платона у творі «Держава» є висунути концепцію «ідеальної держави». Він описує, як буде організована така держава, хто керуватиме нею тощо. Його намір в обговоренні справедливої держави полягає у висвітленні природи справедливої душі, оскільки він стверджував, що ці поняття є аналогічними. То ж наскільки бачення Платона все ще актуальне та чи є справедливою його держава?

Метою дослідження є дослідження моделі ідеальної держави Платона.

Для досягнення цієї мети передбачено такі завдання:

5. аналіз «ідеальної держави» Платона;

6. виявлення основних критеріїв моделі Платона.

Об'єктом дослідження є аналіз «ідеальної держави» та елементів, які її так описують.

Предметом дослідження виступає модель «ідеальної держави» відомого філософа.

Методи дослідження: у процесі роботи використано ряд загальнонаукових, логічних та емпіричних методів наукового дослідження.

Виклад основного матеріалу. Яким є ідеал? Які параметри можна використовувати для його визначення? У кожній галузі знань є свої ідеали, наприклад, в політиці те ж саме вірно і для речей, які займають важливе місце в мисленні інших людей. Проблема національного пристрою в минулому, сьогодні і майбутньому буде однією з найбільш складних і суперечливих проблем, що стоять перед людством. Багато тисяч років люди намагалися зрозуміти, чого «в ідеалі» повинна домогтися країна. У той же час думки людей неоднорідні: одні думають, що краща та держава, яка є сильною, економічно стабільною та готовою до війни, а інші думають, що та, в якій відчувають себе абсолютно вільними і щасливими. Таким чином, проблема суспільного ладу і держави переростає в проблему розуміння блага, загальнолюдських цінностей і особистої свободи. Тому перше питання - чи можна побудувати ідеальну державу і якою вона має бути. Платон був видатним мислителем, античним філософом і показав суспільству свою модель «ідеальної держави». У своїх роботах він приділяє велику увагу питанням, пов'язаним з державою і правом, одними з найбільших його творів є «Держава» і «Закони», що не випадково.

«Ідеальна держава», реальність чи утопія? Чи можливо взагалі створити таку державу, і які елементи описують її ідеальною? Філософ розглядає «ідеальну державу» з двох різних точок зору: з першої державу показано як «краща», а з другої держава – це ідея. Щодо першої позиції, Платон вважав, що всі біди людей відбуваються через відсутність єдності і спільних цілей. У мирний час люди занадто вільні, тому виникає хаос і беззаконня. Все це спостерігалось в мирний час, проте при військовому режимі ситуація була з точністю до навпаки. Маючи чіткі правила життя, громадський порядок та відповідальне начальство, люди перетворюються в особливу систему з чіткими правилами і законами, які сприяють впорядкованості дій людей. Тому Платон влаштував життя країни таким чином, що люди завжди живуть начебто на війні, але, природно, вони не загинуть. Згідно з другою позицією, «ідеальна держава» відноситься до певної «ідеї» предмета, а саме «сутність», «вид». Платон намагався довести той факт, що проблема пізнання концепції держави набагато ширша, ніж побудова «кращої» держави. В першу чергу потрібно зрозуміти ідею держави, і тоді можна зрозуміти, до чого прагнути і за що прагнути.

Платон мріяв про те, щоб всі люди творили добро і красу, демонструючи хоча б частину свого безсмертного початку. Платон бачив навколо себе занадто багато несправедливостей і поганих речей, був готовий допомогти людині позбутися недоліків, тому в своєму творі «Держава» він встановив виправлену і поліпшену модель людського суспільства. Філософ закликає до перегляду людських цінностей, що лежать в основі держави. Якщо раніше це були принципи честі, багатства і свободи, то тепер такими принципами повинна стати справедливість.

Платон стверджував в «Законі», що організатори і законодавці ідеальної держави не повинні приймати закони, пов'язані зі світом, «ради війни», вони мають приймати «закони, пов'язані з війною, ради миру» [2, с. 552]. Філософ був переконаний в тому, що в ідеальній державі мають переважати правила чистого розуму, втілених в особі царя-філософа, який необмежений законами чи звичаями [3]. Іншими словами, на чолі ідеальної держави може бути тільки мудрий філософ, душа якого споглядає чисті і вічні ідеї, до яких належить і справедливість. Воїни захищають державу, а вільні хлібороби і ремісники забезпечують їх усіма важливими ресурсами. Ідеальна концепція Платона досі нездійсненна, утопічна, фактично «не має місця на землі». Він не зміг реалізувати свої ідеали, в цьому немає його провини. Створення ідеальної держави неможливо, як і реалізація всіх інших ідеалів, оскільки структура дійсної держави залежить від національних особливостей, географічних умов та інших умов, які не приймаються [4]. Платон створив свій власний ідеальний світ, світ доброти, краси і справедливості, щоб люди зрозуміли: у них є щось, над чим потрібно багато працювати, щось, що можна наслідувати, на що можна сподіватися. Погляди Платона в «Державі» згодом були прийняті як термін «утопія». Однак є норма, ідеали, є життя. Це завжди більш різноманітніше і трагічніше. Наші ідеали часто порушуються життям, знову і знову піднімаючись з попелу, знову і знову звертаючись до нас, закликаючи до вершини слави.

Висновок. Отже, ідеальна держава все ще є недосягнутою утопією. Щоб змінити сьогоднішнє і поліпшити майбутнє своє і своєї країни, необхідно враховувати вчення минулого. Якщо ми, принаймні теоретично, приймемо ліберальні риси платонівського поняття соціальної справедливості, відкидаючи його тоталітарні підтексти, можливо тоді наше життя стало б трохи кращим, ніж зараз, у нашому світі.

Список використаних джерел

1. Платон. Государство. Законы. Политик. – М.: Мысль, 1998. – 798с. <http://www.kursach.com/biblio/0001001/0000.htm>
2. Платон. Собрание сочинений в 4 т.: Т.3/ Общ. ред. А. Ф. Лосева и др. М.: Мысль, 1994. – 654 с.
3. Платон: «Политик» і «Закони». – Изборник <http://litopys.org.ua/istpolit/ipd06.htm>
4. Платон «Государство» – краткое содержание <http://rushist.com/index.php/philosophical-articles/2225-platon-gosudarstvo-kratkoe-soderzhanie>